

WSPÓLNICY SEKTORA PALIWOWO-ENERGETYCZNEGO GALICJI MARIAN WIELEŻYŃSKI I WADYSŁAW SZAYNOK

Andrij KRYZANIWSKYI¹, Orest IVAKHIV²

1. PSA Lvivob energo, Muzeum Historii Elektryfikacji
tel.: +38 096 10 48 319 e-mail: kryandriy@gmail.com
2. Narodowy Uniwersytet Lwowski Politechnika
tel.: +38-032-258 30 41 e-mail: orest.v.ivakhiv@lpnu.ua

Streszczenie: W artykule przedstawiono wspólną pracę w sektorze paliwowo-energetycznym Galicji na przełomie XIX i XX w., która łączy losy dwóch utalentowanych organizatorów – chemika Mariana Wieleżyńskiego i elektryka Wadysława Szaynoka.

Słowa kluczowe: elektrownia, gaz ziemny, benzyna, ekologia.

1. INFORMACJE OGÓLNE

Marian Wieleżyński to wybitny chemik, założyciel fabryki Gazonina w obwodzie drohobyckim, która z gazu ziemnego pierwsza w Europie wyprodukowała benzynę. Był współzałożycielem spółek paliwowo-energetycznych, które w dużej mierze przyczyniły się do budowy Elektrowni Borysławskiej.

Wadysława Szaynoka był wybitnym lwowskim inżynierem energetyki, inicjatorem budowy elektrowni, linii elektroenergetycznych i gazociągów na obwodzie lwowskim.

1.1. Marian Wieleżyński

Rys. 1. Marian Wieleżyński (źródło: Archiwum Brwinów)

Marian Wieleżyński (rys. 1) urodził się 17 lutego 1879 roku w miejscowości Zastawna na Bukowinie. Po ukończeniu gimnazjum w Czerniowcach w 1896 r. rozpoczął w 1897 r. studia na wydziale chemii Politechniki Lwowskiej. Wśród jego nauczycieli był profesor Roman Załozicki [1], który wykształcał technologię naftową i faktycznie ułożył drogę nowej gałęzi nauki – geochemii ropy naftowej, specjalności, której później poświęcił swoje życie Marian Wieleżyński. Na trzecim roku Marian Wieleżyński został

wydalony z Politechniki Lwowskiej za udział w zakazanej lewicowej Polskiej Partii Socjalistycznej. Jak wynika z jego osobistych akt studenckich: 23 listopada 1900 roku decyzją rady profesorskiej został wydalony z Politechniki na dwa semestry za udział w demonstracji na inauguracji nowego roku akademickiego. Przeniósł się na Politechnikę Wiedeńską, którą ukończył w 1901 roku. Po powrocie do Galicji Marian Wieleżyński rozpoczął pracę w rafinerii ropy naftowej Galicja w Drohobyczu [2, 3].

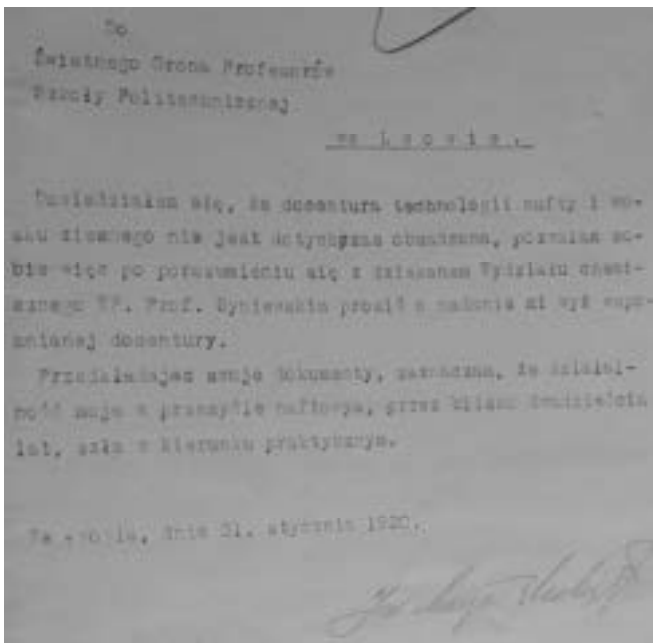
W latach 1902-1903 M. Wieleżyński pracował jako asystent Romana Załozickiego w pierwszej Regionalnej Stacji Badawczej Badań Karpackich Złóż Ropy Naftowej i Ozokerytu na Politechnice Lwowskiej (rys. 2).

Rys. 2. Zaświadczenie z dnia 12 listopada 1902 r., wystawione Marianowi Wieleżyńskiemu o staży w stacji badawczej, podpisane przez jej kierownika, Romana Załozickiego [4]

31 stycznia 1920 roku Marian Wieleżyński złożył dokumenty na wolne stanowisko profesora nadzwyczajnego technologii nafty i wosku ziemnego na Politechnice Lwowskiej (rys. 3). Do tego dokumentu podało 10 pracowników zaświadczenie o pierwszym egzaminie

państwowym z dnia 17.07.1899 z oceną "znamiennie uzdolniony", pozytywne opinie na temat jego pracy w rafineriach w Kejmarku, "Ungar, Aschkenazy i Kreisberg", a także Parnas Kreisberg i S-ka w Drohobyczu. W swoim oświadczeniu Marian Wieleżyński zauważa, że nad wykorzystaniem gazu ziemnego pracuje od 1910 r., bada tę kwestię w Rumunii, Niemczech i USA. Wspomina, że w 1912 roku założył swoją firmę Zakład gazu ziemnego inż. M. Wieleżyńskiego do ogrzewania mieszkań w Borys awiu, a potem został współzałożycielem firmy Gaz ziemny i dwóch pierwszych fabryk do produkcji benzyny, a także spółki Elektrownia związkowa SA [4].

Rys. 3. Podanie do Rady Profesorskiej Politechniki Lwowskiej o wolne stanowisko profesora nadzwyczajnego technologii ropy i wosku ziemnego z podpisem Mariana Wieleżyńskiego [4]

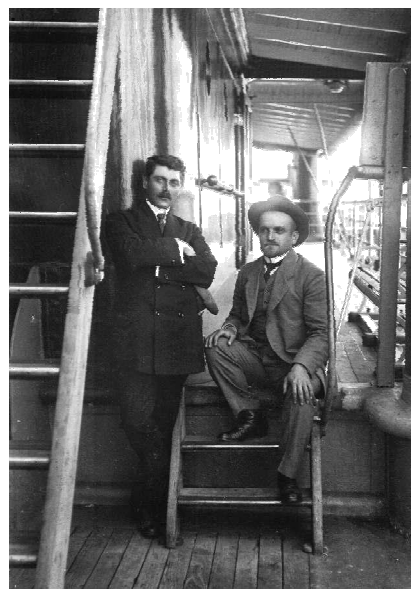
Nie otrzymał tego stanowiska, choć nawet krótka lista dorobku Mariana Wieleżyńskiego zasługuje na tytuł profesora, a nie profesora nadzwyczajnego. Radę profesorską prawdopodobnie przestraszył trop socjalistycznego rewolucjonisty, który ściga Wieleżyńskiego od czasów studenckich.

Wśród osiągnięć Mariana Wieleżyńskiego należy przede wszystkim zauważyć, że to on jako pierwszy zwrócił uwagę na problemy związane z gazem wydobywanym się z odwiertów naftowych w Borys awiu. Oprócz tego, że gaz ten zostawał zmarnowany, spowodował także znaczne zagrożenie, dla odparowania którego w aściele studni zainstalowali nawet wysokie kominy. To właśnie eksplozja gazu towarzyszącego w największym odwiercie Borys awia

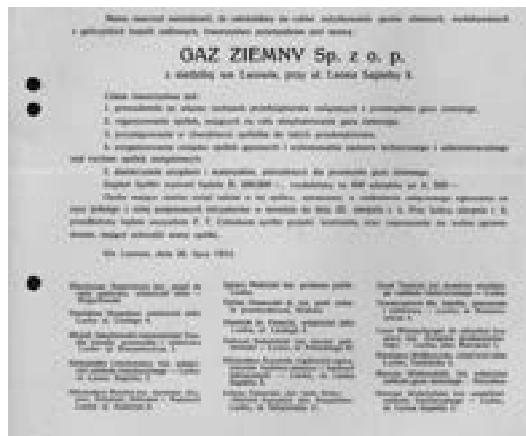
Oil City spowodowała gigantyczny pożar, którego przez kilka tygodni nie udało się ugasić (rys. 4). Wspólnie z inżynierem Władysławem Szaynokiem (ekspertem państwowym ds. budowy maszyn i terenów fabrycznych) opracowali technikę skraplania towarzyszącego gazu pod wysokim ciśnieniem i wykorzystania go na potrzeby oświetlenia domów i fabryk. Ich propozycje wzbudziły zainteresowanie biznesmena i producenta sprzętów do skraplania gazu, który wysłał ich do USA (rys. 5). To właśnie po tej podróży i powrocie do Galicji Marian Wieleżyński i Władysław Szaynok założyli firmę Gaz Zienny (rys. 6). Gazociągi międzymiastowe i inne przedsiębiorstwa zajmujące się transportem gazu [6].

Rys. 4. List od C.K. Ministerstwa do M. Wieleżyńskiego z prośbą o wzięcie udziału w śledztwie w sprawie przyczyn wybuchów w szybach naftowych Borys awia [5]

Rys. 5. Wizyta do Stanów Zjednoczonych (Archiwum Brwinów)

Rys. 6. Zaproszenie do włączenia się do Sp. Gaz Zienny z 1913 r., podpisane przez założycieli, a wśród nich I. Mościcki, G. Sokolnicki, J. Tomicki, M. Wieleżyński i W. Szaynok [7]

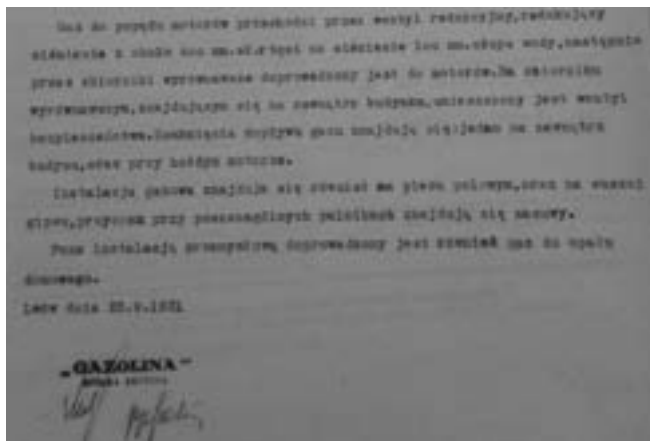
Wszystko posz o dobrze, otóż w 1914 roku związek wybudowa w Borys awiu w asną fabrykę Gazolina Sp. z o.o. (rys. 7) z przetwarzania gazu na frakcję ciek ą (zwan ą benzyn ą) *benzyna lekka 0,660 modelu amerykańskiego. Nasza benzyna jest produktem nowym i nieznanym w Europie, początkowo nie by o na ni ą popytu. Ale teraz nie jeste my w stanie zrealizowa ć nawet wszystkich zamówień.* (z raportu firmy Gaz Zienny za rok 1916) [8].

Rys. 7. Fabryka Gazolina w Borys awiu [9]

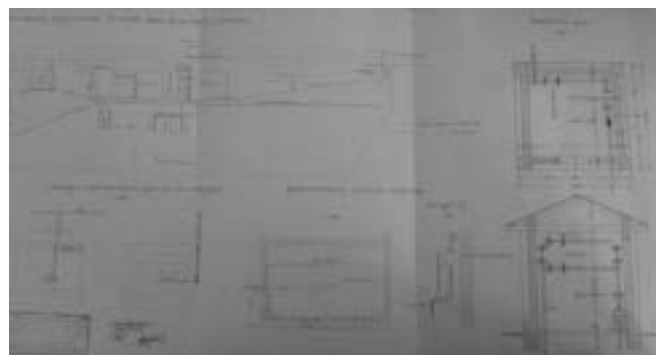
W przysz ości interesy Mariana Wieleżyńskiego i W adys awa Szaynoka w zakresie wykorzystania gazu towarzyszącego rozbieg y si ę. Dzia ania W adys awa Szaynoka by y skierowane na wytwarzanie energii elektrycznej z towarzyszącego gazu. Marian Wieleżyński nadal produkowa benzyn ą. Jego fabryka Gazolina Sp. z o.o." (nawiasem mówiąc, pierwsza tego typu w Europie) dzia a a z powodzeniem do 1930 roku. Marian Wieleżyński by konsekwentny w swoich socjalistycznych przekonaniach: 70% jego pracowników zosta o akcjonariuszami fabryki. Motywacja i zainteresowanie ci ąg ym rozwojem przedsiębiorstwa szybko im si ę op aci y: wynagrodzenie w Gazolina Sp.z o.o. by o sześciokrotnie wyższe od ówczesnego minimum.

Marian Wieleżyński aktywnie promowa wykorzystanie gazu ziemnego. I tak 23 września 1931 roku Gazolina Sp.z o.o. przygotowa a (rys. 8) propozycje zgazowania (zachowane z podpisem Mariana Wieleżyńskiego) dla Alba Sp. z o.o. (fabryka gipsu, Szczercz) oraz z dostarczaniem gazu do ogrzewania budynków mieszkalnych [10].

Rys. 8. Fragment propozycji zgazowania gazowni (Szczercz) z podpisem M. Wieleżyńskiego [22]

Zawierają opis techniczny instalacji gazowej w fabryce Alba autorstwa firmy Gasolina z dat ą 23 września 1931 roku jako odga ęzienie rur ą 70 mm od istniejącego gazoci ągu Daszawa Lwów. Na terenie fabryki mia powsta ć punkt dystrybucji gazu, z którego zasilane b ędzie 6 pieców do gipsu, suszarnia i silniki gazowe. Do propozycji dodano szczegó owy plan generalny (rys. 9) u ożenia rur gazowych na terenie fabryki [10].

Rys. 9. Fragment planu zgazowania fabryki gipsu w Szczercu z podpisem M. Wieleżyńskiego [22]

Przed pod ączeniem fabryki Alba do g ównego gazoci ągu Stacja Prób Mechanicznych Politechniki Lwowskiej przeprowadzi a niezbędne badania i wyda a certyfikat zgodno ści urz ądzeń gazowych z normami.

Zgazowanie fabryki Alba nieświadomie sta o si ę pewnym hamulcem tempa elektryfikacji miasta. Lwowskie przedsiębiorstwa energetyczne t umaczy y opóźnienie w elektryfikacji tym, że tutaj mog ą liczy ć tylko na odbiorców domowych, bo przemys zmonopolizowa gazoci ąg gazu ziemnego z Daszawy , wi ęc zainstalowali tu sieci elektryczne nieco późnie j w 1937 r. Dzięki dostawom gazu fabryka mia a możliwo ść poszerzenia zakresu us ug, zainstalowano tu m yn. Swego rodzaju dywersyfikacja produkcji (mielenie zboża, oprócz g ównej produkcji gipsu) pozwala a na uzyskanie dodatkowego sta ego dochodu i by a korzystna dla fabryki, która do swojej produkcji zużywa a du że ilo ści gazu. Doda ć te ż nale ży, że ówczesne taryfy na gaz i energię elektryczną przewidywa y obni żki cen przy dużych zakupach, zatem dodatkowe zużycie gazu w m ynie pozwoli o zaoszczędzi ć na jego cenie.

Rok późnie j, w 1932 roku, firma Mariana Wieleżyńskiego Gazolina Sp. z o.o. zorganizowa a tak że dostaw ę gazu do fabryki wapna w Hlinnej.

Cho ć Marian Wieleżyński nie bra bezpośredniego udział u w budowie Elektrowni Borys awskiej i sieci elektroenergetycznych prowadzących z niej do okolic, to jego wielką zas ug ą by udział w powstaniu spó ek

Elektrownia zwi ązkowa i Mi ędz ymiastowe gazoci ągi , które zrealizowa y elektryfikacj ę obwodu drohobyckoborys awskiego [11]. To w a śnie Marian Wieleżyński wraz z Maurycym Altenbergiem reprezentowali Mi ędz ymiastowe gazoci ągi przy podpisaniu 26 kwietnia 1924 roku porozumienia ze zwi ązkiem naftowym Premier (w a ścicielem Elektrowni Borys awskiej) o utworzeniu Podkarpackiego Towarzystwa Elektrycznego [12].

Ostatnim wielkim osiągni ęciem Mariana Wieleżyńskiego by o zgazowanie miasta Gdyni [6].

Marian Wieleżyński zmar we Lwowie 12 kwietnia 1945 roku, zosta pochowany najpierw we w asnej kaplicy na cmentarzu Kulparkowskim wraz z córk ą Jadwig ą Jamroz

i zięciem Stanisławem Jamrozem, który po ukończeniu Politechniki Lwowskiej rozpoczął pracę w firmie Wieleżyńskiego, gdzie poznał swoją przyszłą żonę Jadwigę. Po likwidacji cmentarza kulparkowskiego pochowano ich ponownie na cmentarzu yczakowskim (pole 49) w zwykłych grobach [13].

1.2. W adysław Szaynok

Rys. 10. Władysław Szaynok (Koziański J.: Gazolina S.A. Pierwsza polska spółka pracownicza, Wrocław 2020)

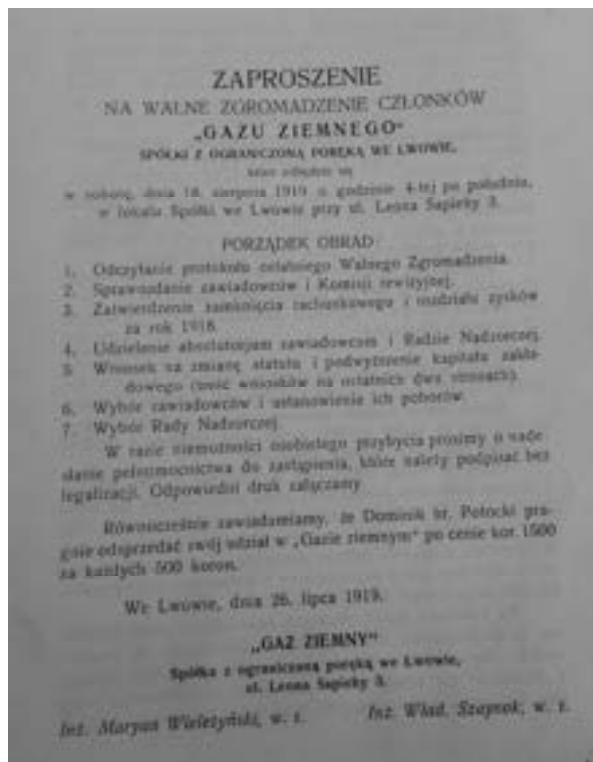
Władysław Szaynok (rys. 10) urodził się 28 listopada 1876 roku w Rzeszowie. Po ukończeniu gimnazjum w Rzeszowie w 1895 roku Władysław Szaynok przeniósł się do Lwowa, aby studiować na Politechnice Lwowskiej. Na studiach poznał Mariana Wieleżyńskiego, z którym wydawał lewicową gazetę *Promień*. Pismo poświęcone sprawom mody i szkolnej oraz brał udział w strajkach robotniczych. Władysław Szaynok miał więcej szczęścia, jeśli Wieleżyński został wydalony z Politechniki, Szaynokowi pozwolono dokończyć studia pomimo nagany.

Jako młody inżynier Władysław Szaynok przeniósł się do Borysławia, gdzie objął dość szanowane stanowisko inspektora nadzoru kotłowego. Tutaj ponownie spotkał się z Marianem Wieleżyńskim, który pracował w prywatnym przedsiębiorstwie rafinacji ropy naftowej *Galicja w Drohobyczu* [6].

Razem z Wieleżyńskim założył w 1913 r. spółkę *Gaz ziemny*, która odegrała ważną rolę w elektryfikacji borysławsko-drohobyckiego okręgu przemysłowego (rys. 11). Zdobywszy środki na produkcję benzyny ze skroplonego gazu, *Gaz ziemny* postawił sobie za cel budowę elektrowni w Borysławiu, wykorzystującej gaz towarzyszący z szybów naftowych. Podjęli się tego ambitnego zadania w trudnych warunkach I wojny światowej.

W raporcie *Spółki Gaz ziemny* za 1917 rok podano, że drugą fabrykę benzyny w Tustanowiczach zbudowano w 18 miesięcy, podczas gdy pierwszą w Borysławiu przed wojną w 5 miesięcy. *Niemniej jednak, mimo że trwa wojna, Gaz ziemny SA będzie nadal bez wahania finansowa duże budowy w celu zwiększenia sprzedaży gazu. W tym celu postanowiono zbudować w Borysławiu elektrownię gazową i zorganizowano w tym celu Elektrownię związkową SA* [8].

Już 23 czerwca 1917 roku Władysław Szaynok (rys. 12) ukończył ogólny opis przyszłej elektrowni w Tustanowiczach (Borysławiu), posiadającej 4 generatory o mocy 385 kW, łącznie 1540 kW [14].

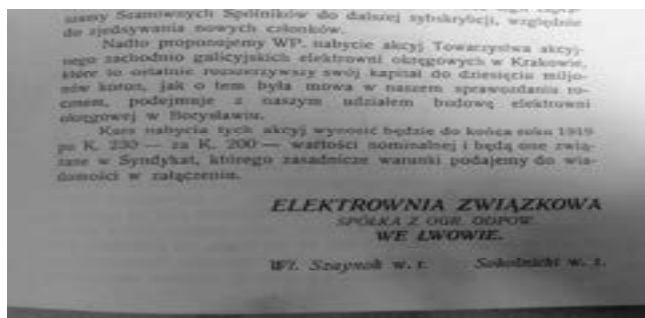
Rys. 11. Zaproszenie do udziału w zgromadzeniu walnym spółki *Gaz ziemny* w imieniu Mariana Wieleżyńskiego i Władysława Szaynoka [24]

Rys. 12. Pieczęć do projektów wykonanych przez Władysława Szaynoka. [23]

Pierwsze zgromadzenie Elektrowni związkowej SA (rys. 13) odbyło się 2 listopada 1917 roku z udziałem 183 akcjonariuszy, z kapitałem zakładowym wynoszącym 1,2 miliona koron. Najwięksi akcjonariusze: gmina miasta Lwowa 250 tys. koron, Spółka z o.o. *Gaz ziemny* 139 tys. koron, Towarzystwo Handlu, Przemysłu i Rolnictwa we Lwowie 100 tys. koron. Wśród osób prywatnych są znani elektrycy Józef Tomicki, Gabriel Sokolnicki, Maurycy Altenberg, profesorowie Politechniki Lwowskiej Stefan Niemientowski, Ignacy Mościcki, Roman Dzieślewski, Tadeusz Fidler i inni. Jednym z udziałowców został Abraham Sobel i s-ka w aściciel mającej, istniejącej od 1903 roku elektrowni w Borysławiu, co stworzyło szansę Elektrowni związkowej SA na posiadanie, choć niewielkiej, początkowej generacji [15].

Na zaproszenie W adys awa Szaynoka 31 grudnia 1917 roku Zygmunt Groblewski, notariusz Namiestnictwa Cesarsko-Królewskiego, spisał akt potwierdzający utworzenie Elektrowni związkowej SA [16].

Rys. 13. Zaproszenie do nabycia udziałów spółki Elektrownia związkowa (fragment) w imieniu Władysława Szaynoka i Gabriela Sokolnickiego [15]

Gabriel Sokolnicki i Władysław Szaynok zostali wybrani na dyrektorów wykonawczych Elektrowni związkowej SA. Do Rady Nadzorczej weszli przedstawiciele gmin miast Lwowa i Borys awia oraz panowie Tomicki, Mościcki, Gajczak. Na przewodniczącego rady nadzorczej Elektrownia związkowa SA wybrany został doświadczony elektryk Józef Tomicki, dyrektor MZE we Lwowie [18]. Wkrótce kapitał Elektrowni związkowej SA wzrósł do 5 milionów koron. W 1919 r. przyłączył się do niego prezydent Lwowa Józef Neuman, wnosząc wkład w wysokości 25 000 koron [18].

Władysław Szaynok przeprowadził ważne negocjacje ze Spółką Akcyjną Nafty Karpackiej w Borys awiu (wcześniej Berghem & Mac Garwey) w sprawie udostępnienia działki pod budowę nowej elektrowni oraz zgody na uwolnienie części gazu ziemnego z odwiertów naftowych do Elektrowni związkowej SA. W zamian Spółka miała pozyskać energię elektryczną o napięciu trójfazowym 3 kV i mocy 3000 kW dla swoich odwiertów w Borys awiu i o mocy 1000 kW poza Borys awem.

Powojenne zniszczenia w państwie polskim i gwałtowna inflacja zmusiły Elektrownię związkową SA do scedowania praw na budowę dużej elektrowni w Borys awiu na rzecz francuskiego koncernu naftowego Premier, który ją zbudował w sierpniu 1922 roku. Choć z cudzym kapitałem pojawiła się regionalna elektrownia i to jest główną zasługą Elektrowni związkowej SA, która przygotowała teren i uzasadnienie techniczno-ekonomiczne pod jej budowę. Elektrownia zużywała gaz ziemny z odwiertów naftowych i oprócz produkcji energii elektrycznej pełniła nieocenioną funkcję ekologiczną, odgazowując miasto.

Jak zanotował Maurycy Altenberg w swoim nekrologu o Władysławie Szaynoku: *choć zmarł nie był elektrykiem, już w 1913 roku zaproponował firmie Premier, przewidując korzyści płynące z elektryczności, przebudowę jej wież wydobywczych ropy na silniki elektryczne i w tym celu zbudować elektrownię na tanim gazie ziemnym, który jest marnowany ze studni* [19]. Dzięki temu wprowadzeniu spółki Premier na swoich polach naftowych zastąpił istniejące silniki wysokoprężne i gazowe silnikami elektrycznymi. Z obliczeń z początku 1923 r.: gdyby wszystkie odwierty Borys awia zostały zamienione na energię elektryczną, zaoszczędziłoby to 50 000 ton ropy za rok i 400 m³ gazu na minutę, które obecnie spalane są przez pompy mechaniczne. Elektrownia ta istniała do 1975 roku,

Zeszyty Naukowe Wydziału Inżynierskiego i Automatyki PG, ISSN 2353-1290, Nr 77/2024

kiedy to w czasie fali gigantomanii w sowieckiej energetyce wszystkie małe elektrownie zostały zamknięte. Ocalał jedynie teren punktu dystrybucyjnego elektrowni o napięciu 6 kV, oraz mały budynek administracyjny (rys. 14).

Rys. 14. Budynek administracyjny elektrowni w Borys awiu. Stan aktualny (zdjęcie Andrija Kryżaniwskiego)

Dzięki swojemu ogromnemu doświadczeniu Władysław Szaynok był zaangażowany we wszystkie sprawy sektora naftowo-gazowego. W 1921 r. odnowił wydanie pisma Nafta (był zarówno redaktorem, jak i sponsorem), sfinansował wydawanie pisma Przegląd Gazowniczy (otwarcie tego pisma planował wcześniej dyrektor lwowskiej gazowni Adam Teodorowicz, ale jego śmierć uniemożliwiła realizację tych zamierzeń).

W tym samym roku 1921 Szaynok został współzałożycielem przedsiębiorstwa Między miastowe gazociągi do transportu nośników energii. Firma budowała gazociągi z Daszawy, a także zaopracowała Podkarpackie Przedsiębiorstwo Elektryczne do przesyłania prądu z elektrowni Borys awskiej do okolicznych miejscowości. W 1924 roku Władysław Szaynok zaprojektował pierwszą w Polsce stację benzynową, a w 1926 roku został dyrektorem Banku Naftowego we Lwowie [20].

Władysław Szaynok zmarł przedwcześnie we Lwowie w wieku 52 lat 20 stycznia 1928 r. i został pochowany na cmentarzu Łyczakowskim (pole nr 16) [21].

2. PODSUMOWANIE

Artykuł o wybitnych lwowskich przedsiębiorcach i inżynierach Marianie Wieleżyńskim i Władysławie Szaynoku został oparty przede wszystkim na źródłach z dwóch lwowskich archiwów państwowych oraz z archiwum Cmentarza Łyczakowskiego we Lwowie. Sylwetki tych osobistości można również znaleźć w Słowniku Biograficznym Techników Polskich. Ponadto informacje o Marianie Wieleżyńskim we wspomnieniach syna [25], a o spółce Gazolina w materiałach konferencyjnych [26].

3. BIBLIOGRAFIA

1. Giganci Nauki, Za oziecki-Sas Roman Aleksander, <https://gigancinauki.pl/gn/biogramy/83819,Zaloziecki-Sas-Roman-Aleksander.html>, data dostępu 27.05.2024 r.

2. Spółka Gazolina Informacja o historii Spółki, jej twórcach, kontekst historyczny, <https://gazolina.edu.pl/spolka-gazolina>, data dostępu 27.05.2024 r.
3. Archiwum państwowe obwodu lwowskiego Fundusz 27. Opis 5. Sprawa 2061.
4. Archiwum państwowe obwodu lwowskiego Fundusz 27. Opis 4. Sprawa 99.
5. Centralne Państwowe Archiwum Historyczne we Lwowie Fundusz 224. Opis 1. Sprawa 2.
6. W adys aw Szaynok i Marian Wieleżyński, <https://wmgaz.pl/biogramy/wladyslaw-szaynok-i-marian-wielezynski>, data dostępu 27.05.2024 r.
7. Centralne Państwowe Archiwum Historyczne we Lwowie Fundusz 224. Opis 1. Sprawa 134.
8. Centralne Państwowe Archiwum Historyczne we Lwowie Fundusz 224. Opis 1. Sprawa 5.
9. Centralne Państwowe Archiwum Historyczne we Lwowie Fundusz 224. Opis 1. Sprawa 105.
10. Андрій Крижанівський. Щирецькій фабриці Альба 150 років. Львів-Щирець, 2022 р. стор. 24.
11. Centralne Państwowe Archiwum Historyczne we Lwowie Fundusz 224. Opis 1. Sprawa 1.
12. Archiwum państwowe obwodu lwowskiego Fundusz 1. Opis 11. Sprawa 1641.
13. Archiwum państwowe obwodu lwowskiego Fundusz P-3152. Opis 1. Sprawa 1.
14. Centralne Państwowe Archiwum Historyczne we Lwowie Fundusz 224. Opis 2. Sprawa 198.
15. Centralne Państwowe Archiwum Historyczne we Lwowie Fundusz 224. Opis 1. Sprawa 89.
16. Centralne Państwowe Archiwum Historyczne we Lwowie Fundusz 224. Opis 1. Sprawa 90.
17. Statut Związku, kopia w Bibliotece Lwowskiego Uniwersytetu Narodowego im. Iwana Franka, nr inw. 119814 II.
18. Centralne Państwowe Archiwum Historyczne we Lwowie Fundusz 224. Opis 1. Sprawa 97.
19. Altenberg M.: Z za obnej karty, Ś.p. W adys aw Szaynok, Przegląd Elektrotechniczny, 1928, nr 4, s. 86.
20. Wikipedia, W adys aw Szaynok, https://pl.wikipedia.org/wiki/W_adys_aw_Szaynok, data dostępu 27.05.2024 r.
21. Ś.p inż. W adys aw Szaynok, Gaz i Woda, 1928, nr 2, s. 25.
22. Archiwum państwowe obwodu lwowskiego Fundusz 7. Opis 1. Sprawa 1364.
23. Centralne Państwowe Archiwum Historyczne we Lwowie Fundusz 224. Opis 1. Sprawa 103.
24. Centralne Państwowe Archiwum Historyczne we Lwowie Fundusz 224. Opis 1. Sprawa 6.
25. Wieleżyński L.: Wspólna praca, wspólny plan, Lublin 2023.
26. Wspólna praca, wspólny plan: sukces spółki paliwowej Gazolina w II Rzeczypospolitej: studia i materiały z konferencji naukowej, Lublin 9-10 X 2023, redakcja Natalia Turkiewicz, Lublin 2024.

CO-PARTICIPANTS OF THE FUEL AND ENERGY SECTOR OF GALICIA MARIAN WIELEŻYŃSKI AND W ADYS AW SZAYNOK

Working together in the fuel and energy sector of Galicia at the turn of the 19th and 20th centuries connects the fate of two more talented organizers - the chemist Marian Wieleżyński and the electrician W adys aw Szaynok. Marian Wieleżyński is an outstanding chemist, founder of the "Gazolina" factory in the Drohobych region, which was the first in Europe to produce gasoline from waste gas. He was a co-founder of fuel and energy companies that largely contributed to the construction of the Borys aw Power Plant. W adys aw Szaynok - an outstanding Lviv energy engineer, initiator of the construction of power plants, power lines and gas pipelines in the Lviv region.

Keywords: power plant, natural gas, gasoline, ecology.